

Полуостровъ, но нему се паднѣ, да понесе знамето на обѣдиненіето на всичкій нашъ народъ и на утвърденіето на една голѣма и осигурена българска държава на тоя полуостровъ. Споредъ това не ще бѣде излишно, ако хвърлимъ единъ бѣглъ критически погледъ върху историческитѣ отношенія на всичкій ни народъ отъ край до самий днешенъ день.

Писано е било щото отъ начало до днесъ, да има нашия народъ главна и почти исключителна работа съ *Цариградъ*, а ясно и явно е, че и за напредъ главната ни работа пакъ съ тоя градъ ще бѣде. Аспаруховитѣ Българи отъ владѣтелитѣ на Византія, отъ Гърцитѣ, отиѣхъ прибалканското сѣханство, но тѣ неможѣхъ да ся запрѣтъ тамо, до гдѣ задъ Планината задъ Старата живѣехъ сродни въ робство тѣжащи племена, и догдѣ тамъ се растилахъ широки, плодни и беззащитни полени.... Съ самото това изложихъ се българитѣ на една кървава, вѣковна, жизнѣна борба съ Цариградъ който споредъ своето срѣдоточно, съ толкозъ естествени преимущества обдарено, положеніе владѣе направо върху главнитѣ провинціи на Балканскій Полуостровъ, и животната охолность на когото, както и безопасността му, отъ тѣя именно провинціи и зависятъ. Отъ тая ужасна борба двѣ явления испъкватъ исно на явѣ; първото е, че Византійцитѣ употребявахъ всевъзможни средства за да *искоренятъ съсѣбмъ* българската власть отъ Балканскій Полуостровъ, — а второто, че Българитѣ, гледахъ да *истласкатъ Гърцитѣ отъ самий Цариградъ*, като считахъ, може и несъзнателно, че това е жизненното условіе за създаваніето на една трайна и спокойна българска държава на Балканскій Полуостровъ. Било що било но показва се, че трайно помиреніе и съѣдско миролюбиво *кандисваніе* не е могло да бѣде помежду двѣтѣ тѣе държави.

Първиѣтъ начинъ за покореніе на България, който употребихъ Византійцитѣ, бѣше : *да ѝ завладѣятъ съ груба сила*; но високитѣ и отсѣчениѣтъ къмъ южній склокъ балкански стѣни, както и храбритѣ полкове на Батбая и Тербеля, показвахъ имъ отъ рано, че по тоя начинъ не ще можатъ да постигнатъ цѣльта си. Вториѣтъ начинъ, който употребихъ Ви-